

Forum navale

*Skrífter utgívna av
Sjóhístoríska Samfundet*

Nr 13

Utdrag ur Sjöhistoriska Samfundets stadgar:

§ 1. Sjöhistoriska Samfundet har till uppgift att bidra till utforskandet av sjöhistorien, i första hand den svenska, i alla dess sammanhang och former.

För detta ändamål skall samfundet i mån av tillgångar bl. a.

- a) utgiva vetenskapliga undersökningar inom samfundets forskningsområde, meddelanden från samfundet, etc., samt publicera historiska urkunder;
- b) söka inom akademiska och andra forskarkretsar väcka ökad förståelse för och vidgad kontakt med sjöhistoriska arbetsuppgifter;
- c) genom föredrag, diskussioner m. m. stödja samarbetet mellan sjöhistoriskt intresserade;
- d) samarbeta med utländska, i första hand nordiska och baltiska samfund med likartade syften;
- e) verka för förbättrade möjligheter att inom landet tidsenligt tillvarata äldre marina föremål.

§ 2. Envar välfrejdad person kan vinna inträde såsom medlem i samfundet. Medlemskap kan ock vinnas av institutioner eller föreningar, ävensom utländska medborgare.

Ständig medlem betalar till samfundet en gång för alla ett belopp av minst 150:— kronor.

Årligt betalande medlem erlägger till samfundet en årsavgift av 10:— kronor, dock att person under 25 år må erlägga halv avgift.

Till hedersledamot kan samfundet vid årsmöte på förslag av styrelsen kalla person, som inlagt synnerlig förtjänst om samfundets syften.

Medlemskap i samfundet vinnes enklast genom insättande av medlemsavgiften (för årsbetalande 10:— kr.; för ständiga minst 150:— kr.) på Samfundets postgirokonto n:r 156519. Samfundets adress är: c/o Föreningen Sveriges Flotta, Birgerjarlsgatan 18, Stockholm.

Samfundets medlemmar kunna hos Föreningen Sveriges Flottas expedition, rekvirera »Svensksund 1790—1940. En minnesbok utarbetad av Försvarsstabens krigshistoriska avdelning» till ett nedsatt pris av kr. 4:—. Samfundets medlemmar kunna dessutom vid direkt rekvisition erhålla »Korvetten Carlskronas sista resa» av Otto Sylvan till ett nedsatt pris av 6:— kr. Den av samfundet utgivna minnesskriften »Slaget vid Femern 1644^{13/10} 1944», utarbetad av Försvarsstabens krigshistoriska avdelning, kan rekquireras hos Göteborgs sjöfartsmuseums förlag.

Forum navale

*Skrifter utgivna av
Sjöhistoriska Samfundet*

Nr 13

Innehåll

Wilhelm Odelberg, Två svenskar under Union Jack	3
---	---

Utg. med stöd av Sjöfartsmuseet i Göteborg

UPPSALA 1955

ALMQVIST & WIKSELLS BOKTRYCKERI AB

557948

Två svenskar under Union Jack

Hans Fredrik Wachtmeisters och Fredrik Herman von Waldens journal på fregatten Phoenix från begynnelseskedet av de amerikanska koloniernas uppror, 4 augusti 1775 till den 13 december 1776

Utgiven och kommenterad av Wilhelm Odelberg

Det var i Sverige en gammal tradition bland officerare såväl från armén som sjövapnet att de för sin utbildnings skull gick i främmande lands tjänst. Vid 1600-talets mitt, när det relativt unga svenska örlogsvapnet börjar vinna mer betydande framgångar, t. ex. Femern 1644, är det i viss utsträckning tack vare utländska krafter såsom holländaren Martin Thijsen (adlad Anckarhielm) som resultaten uppnås. När sedan de stora motgångarna sätter in under Karl XI:s krig med dess väldiga förluster i skepp och manskap, förefaller det som de svenska olyckorna till stor del berodde på de infödda svenska befälhavarnas ringa krigserfarenhet. Under Karl XI:s senare regeringsår blev det sålunda allt vanligare att unga sjöofficerare sökte sig till utländska mariner, i främsta rummet Hollands. Pågick just då inte något krig, fanns det alltid möjlighet att lära sjömanskap på de fartyg, som förde konvoj eller av annan orsak seglade på världshaven. Flera framstående sjöofficerare under Karl XII:s tid och frihetstiden t. ex. Anton Johan Wrangel d. ä. och Axel Lagerbjelke hade sålunda fått utbildning på holländska örlogsmän. Först längre fram under 1700-talet börjar engelska flottan bli mer eftertraktad som skola för svenskar, även om en och annan hade tjänstgjort där tidigare och mera stadigvarande. Till dessa får man räkna amiralen Richard Kempenfelt, född av svensk far, och vilken skapade sig ett namn som en av de mera framgångsrika engelska befälhavarna till sjöss under sjuårskriget.

Gustav III:s flottpolitik betydde ett markant uppsving för de unga sjöofficerarnas utlandstjänst. Den nya organisationen 1773 av den roende

flottan föranledde den energiske Henrik af Trolle, vilken själv i sin ungdom tjänstgjort på holländska och engelska skepp, att driva på en utbildning, som Sverige själv saknade ekonomiska resurser att genomföra. Enligt ett av Trolle uppgjort förslag, vilket godkändes av Gustav III, kunde årligen en tiondel av subalternerna permitteras till utrikestjänstgöring med bibehållen lön. Vid hemkomsten skulle vederbörande avge skriftlig rapport om vad som inhämtats under resan. Dessa bestämmelser tillkom i lagom tid just före utbrottet av de amerikanska koloniernas uppror mot England, en händelse, som skulle få världsframstående politiska och militära konsekvenser. Trolle bearbetade också svenska ministern i London, baron G. A. von Nolcken, för att de unga svenskarna, som gick i engelsk tjänst skulle få så goda anställningsförhållanden som möjligt. Även örlogsflottans målsmän ivrade för att ungdomarna inom detta vapen skulle komma utomlands och permissionsförhållandena ordnades för dem på samma sätt som för subalternerna på skärgårdsflottan.

Vid början av det amerikanska kriget gick sålunda många svenskar i engelsk tjänst men ändå flera anhöll om tjänstgöring på franska fartyg. Vid krigets slut hade ungefär 90 svenska sjöofficerare deltagit i strider på fransk sida medan de på engelsk sida uppgår till ungefär 30. Det lägre antalet på engelsk sida hade flera orsaker. Trots Nolckens ansträngningar synes flera svenska officerare ha fått en enahanda och föga utvecklande tjänstgöring ombord på transportskepp och lastdragare. Andra klagade över olämpliga fartygschefer och officerare »likaså litet educerade som skånska släbodrängar». En annan stötesten var den att de engelska myndigheterna tillämpade principen att främmande officerare högst kunde få midshipmans (flaggkadetts) rang och prispengar endast som menig. Detta var hårt för svenskarna, vilka ofta till gagnet utförde kvalificerade sysslor ombord och dessutom i många fall fick vidkännas skuldsättning och allehanda hårda strapatser. Endast i ett fall synes en svensk praktikant ha nått högre ställning. Det var den blivande konteramiralen Harald Christiernin (adlad af Cristiernin) för vars räkning hans chef, sedermera Lord S:t Vincent, utverkade en fullmakt som löjtnant. På fransk sida kunde förhållandena te sig bättre för svenskarna. Dels fick de behålla sin svenska grad med ty åtföljande ekonomiska fördelar, dels fick de efter slutad tjänst, ärebetygelser, ordnar och i något fall svenskt adelskap på fransk rekommendation. Härmed sammanhängde att Gustav III:s politiska inställning till koloniernas frigörelsekamp förändrades. Från början kritisk till fridsstörarna gled hans sympatier i viss mån över till dessa allteftersom

Sveriges allierade Frankrike engagerade sig i striden som Englands fiende. Efter 1780 torde sålunda nästan samtliga svenskar ha lämnat de engelska tjänsterna och antingen rest hem eller gått över på franska sidan. Med detta är dock icke sagt att tjänsten på engelska fartyg icke skulle haft stor betydelse för åtskilliga som prövat på den. Det är ingen tillfällighet att generalamiralen Trolle, då han hos konungen skulle rekommendera en protégé, skrev, att denne visserligen icke hade varit i fransk utan i engelsk örlogstjänst, men därför icke vore mindre meriterad än sina från Frankrike hemvändande kamrater.

Flera av svenskarna hade sålunda under Union Jack fått pröva på omväxlande förhållanden och annammat nyttiga lärdomar. Kaptenen vid Arméns Flotta, Adolf Fredrik Virgin, fick som midshipman befälet över en kapad stor holländsk ostindiefarare. Denna förläste på Atlanten och efter svåra, veckolånga lidanden på en flotte räddades Virgin som nästan ende överlevande. Carl Olof Cronstedt och Måns Rosén von Rosenstein, båda framstående sjöofficerare och blivande flaggmän, led också skeppsbrott, den förre som befälhavare på ett pridfartyg. Han levde en tid i amerikansk fångenskap. Sedermera deltog Cronstedt i Howes berömda försvarsgruppering utanför New York mot amiral D'Estaings franska armada. Rosenstein var med på linjeskeppet *Vigilant* i amiral Keppels misslyckade men taktiskt sett intressanta anfall på franska flottan vid Ouessant. Förutom den påtagliga nyttan av att tjänstgöra i en marin med åldriga och fasta traditioner hade också de svenska officerarna glädje av att lära sig segla i större förband, till vilket tillfälle knappast gavs hemma.

Som förut nämnts gällde för de hemvändande praktikanterna, att de skulle lämna en redogörelse för sina erfarenheter. Bestämmelsen tycks inte ha följts i högre grad; i varje fall är jämförelsevis få sådana rapporter bevarade i arkiven. Av särskilt intresse är emellertid en dylik relation, vilken 1777 överlämnades till Gustav III av två officerare vid amiralitetet kaptenerna Hans Fredrik Wachtmeister och Fredrik Herman von Walden. Dessa båda officerare hade år 1775 erhållit permission för att tjänstgöra på engelska flottan och efter ett års vistelse som midshipmen på fregatten *Phoenix*, återvände de hem efter en av allt att döma mycket givande tid. *Phoenix* hade större delen av tiden legat i farvattnen utanför New York och Boston dels för att bekämpa amerikanska kapare, dels för att understödja engelsmännens landoperationer i området. Av den Wachtmeister—von Waldenska berättelsen, vilken har rubriken: »*Utdrag af journalen bollen från den 4. Augusti 1775, till och med den 13 Decembr 1776 om-*

bord af Hans Storbritanniska Majestets skepp Phoenix, med 44 canoner på 2:ne däck, commenderat af capitaine Hyde Parker jun:r med tillagde anmärkningar af Hans Fredrich Wachtmeister och Fredrich Herman von Walden», förvarades länge i Drottningholms bibliotek, bunden i ljusblått sidenband med instämplade kronor och girlander. Den överfördes 1854 till Kungl. Biblioteket, i vars handskriftsamling den nu har signum M 299. Berättelsen avviker så tillvida från andra kända av samma kategori, att författarna kritiskt reflekterade över förhållanden som mötte dem ombord, liksom de även sökte bedöma fel och förtjänster i såväl egna som fiendens åtgärder. Båda förefaller ha varit begåvade officerare. Deras levnadsbanor utvecklade sig emellertid högst olika.

Wachtmeister var äldst i den berömda brödraskara, av vilka fyra skulle nå mycket höga poster i svensk förvaltning, och arvinge till fideikommisset Johanneshus i Blekinge. Han hade genomgått de vanliga övningarna i amiralitetets kadettskola och utnämndes 1770 till löjtnant. Fem år därefter stod han som 22-årig kapten i begrepp att genom en utländsk tjänstgöring ytterligare säkra sin karriär. Efter hemkomsten ägnade sig Wachtmeister mest åt förvaltningsuppgifter i land. I kriget mot Ryssland deltog han i slaget vid Hogland, som chef på linjeskeppet *Prins Gustaf*, där för övrigt hans yngre bror Clas Adam hissat sitt befälstecken som divisionschef. Som bekant dukade *Prins Gustaf* under för övermakten och de båda bröderna fick följas åt i fångenskap. Några år efter hemkomsten utnämndes Wachtmeister till konteramiral, men hans omfattande ekonomiska intressen trädde alltmer i förgrunden. År 1797 fick Wachtmeister avsked och dog 10 år senare 55 år gammal.

Fredrik Herman von Walden var äldre än sin reskamrat. Han var 32 år och ännu blott löjtnant, då han tillsammans med Wachtmeister mönsttrade på *Phoenix*. Någon militär karriär gjorde han heller inte efter hemkomsten utan tog snart avsked och bosatte sig i Köpenhamn. Walden var en inåtvänd och djupt religiös natur. Under tiden i Köpenhamn fram till sin död 1809 utgav han åtskilliga vidlyftiga skrifter i Svedenborgs anda, varav flera översatts till danska.

Wachtmeister och von Walden hade så tillvida tur med sin tjänstgöring, att de praktiskt taget omedelbart efter *Phoenix* ankomst till Nordamerika fick deltaga i stridshandlingar. Bakgrunden till och utvecklingen av det händelseförlopp som slutligen ledde till koloniernas frigörelse bör emellertid här snabbtecknas, eftersom de båda journalförfattarna ofta berör det i sina kommentarer.

Den djupgående schismen mellan Englands amerikanska kolonier och moderlandet rörande vissa tullar hade i december 1773 utlöst den välkända aktionen då ett antal till indianer förklädda invånare i Boston vräkte i sjön stora telaster tillhörande ostindiska kompaniet. Händelsen väckte stort uppseende i England och i mars följande år framlade Lord North, premiärminister i den sittande ministären, den s. k. Boston Port Bill, innebärande temporär stängning av Bostons hamn. Med kolonialministern Lord George Germain som främste tillskyndare framlades kort därpå en bill, vari styrelsen för Massachusetts reglerades så att praktiskt taget all verkställande myndighet lades i händerna på guvernören. Trots Edmund Burkes berömda tal i underhuset mot denna bill och för koloniernas självbestämmanderätt i ekonomiska angelägenheter samlade oppositionen endast ett fåtal röster. General Gage, befälhavaren över de engelska stridskrafterna, utnämndes till civilguvernör och sändes med fyra regementen att stänga Bostons hamn. Dessutom fick han instruktion att straffa rörelsens ledare. Den nationella lidelsen hade i England väckts alltmera, prestige var i fara och utvecklingen stod inte att hejda. Å andra sidan vållade de mot amerikanerna fientliga parlamentsbesluten ej mindre upphetsning på andra sidan Atlanten. Provinsmöten och lokala överläggningar ägde rum. Tanken på en allmän kongress för kolonierna tog form. I början av september 1774 sammanträdde delegater från 12 kolonier i Philadelphia. Resultatet blev, förutom beslutet att ånyo sammanträda påföljande vår, en allmänt hållen rättighetsförklaring, vari man särskilt beklagade sig över att den amerikanska lagstiftningens frihet hotades att förstöras. Dessutom antogs adresser till konungen samt till de engelska och amerikanska folken. Då parlamentet i slutet av november öppnades, var det emellertid tydligt att stämningen mot kolonierna ytterligare hårdnat. I underhuset leddes oppositionen fortfarande av Burke — lika litet här som i överhuset hade försonlighetens språkrör någon framgång. I Amerika hade man på hösten 1774 ännu hängivit sig åt förhoppningen om en fredlig lösning på konflikten, men då budet om parlamentets hållning nått fram, brast alla illusioner. I mars 1775 sammanträdde Virginias konvent, varvid en av dess medlemmar Patrick Henry i ett hetsigt anförande fordrade att kolonien genast skulle sättas på försvarsfot. Förslaget antogs, och i den försvarskommitté som i följd härav tillsattes ingick överste George Washington. Kort härefter inträffade i Massachusetts en relativt obetydlig skärmytsling mellan engelska trupper, utsända att förstöra ett amerikanskt förrådsupplag, och provinsialmilisen. Affären har

med något uppförstorade proportioner kallats slaget vid Lexington. Huru obetydlig sammanstötningen än var, betydde den dock ett avgörande steg mot kriget. Blod hade flutit på ömse sidor och amerikanarnas självkänsla hade vuxit, då de sett att den öovade men terrängvana milisen väl kunde mäta sig med de reguljära styrkorna. Signalen var given. Under loppet av de följande veckorna satte sig amerikanerna i besittning av befästa platser, offentliga kassor beslagtogs och Massachusetts provinsialkongress beslöt att sätta upp en armé på 30 000 man. Uppbådet fick visserligen ej det avsedda resultatet, men räckte till att innesluta Boston, vilket skedde i maj 1775. Den 10 i samma månad sammanträdde den nya kongressen i Philadelphia. Från början inställd på viss moderation fick kongressen emellertid under händelsernas utveckling alltmer karaktären av en revolutionsregering. Den 26 maj beslöt att kolonierna skulle sättas på försvarsfot — den 15 juni utsågs Washington till överbefälhavare. Det läge vari kolonierna nu befann sig kan närmast karakteriseras som beväpnat försvarstillstånd. General Washington hade en mycket svår uppgift att lösa. Andan inom hans synnerligen illa utrustade armé var ej alltid den bästa, vilket inte är mycket att undra på, då det rörde sig om soldater, vilka alla tagits från en civil gärning och många gånger led nöd under fältlivet. Endast Washingtons envishet, skicklighet och oegennyttia kunde hålla ihop stridskrafterna till effektiv insats.

Den 25 maj anlände fregatten *Cerberus* till Boston med generalerna Sir William Howe, Sir Henry Clinton och John Burgoyne med en anseelig förstärkning till general Gages hårt trängda garnison. Redan den 17 juni var de engelska och amerikanska trupperna invecklade i en häftig batalj, föranledd av de förras ansträngningar att taga och befästa en höjd nära Boston, kallad Bunker Hill. Operationen leddes på engelsk sida av Howe och genomfördes, men till priset av nästan hälften av den anfallande styrkan. Efter denna krigshandling förblev läget på Boston-fronten av relativt lugn intill årets slut. I oktober återkallades general Gage till England och i hans ställe utnämndes Howe till guvernör och chef för arméstridskrafterna. Vreden mot de upproriska kolonierna kulminerade i parlamentet under hösten 1775. Ministären North föreslog att kolonierna skulle behandlas som en utländsk fiende. Man beslöt att värva trupper i Tyskland, vilket resulterade i 30 000 soldater, varav 17 000 ställdes till förfogande av lantgreven av Hessen-Kassel. Därtill skulle 28 000 man värvas för flottans räkning.

Krigsministeriets huvudoperationsplan gick ut på att en avdelning under

guvernören i Canada Sir Guy Carleton och general Burgoyne skulle driva tillbaka de amerikanska trupper med general Benedict Arnold i spetsen, vilka inträngt i Canada samt sedan angripa Washington i ryggen. Carleton skulle sändas att taga Charleston i South Carolina medan huvuddelen av styrkorna under Howes eget befäl skulle operera mot New York för att därifrån via Hudsonlinjen nå samband med de norrifrån framryckande styrkorna. Emellertid hade situationen i Boston för Howes del tagit en ofördelaktig vändning. Förråden började tryta, smittkoppor härjade och då Washingtons styrkor började dra sig närmare och kom i besittning av vissa viktiga höjdställningar, beslöt Howe att utrymma staden. Evakueringen av de engelska styrkorna utfördes i mars 1776, varefter Howe drog sig tillbaka till Halifax i Nova Scotia för att där invänta den stora engelska överskeppningsstyrkan.

Det för anfall mot Charleston avsedda flottdetachementet samman drogs i Cork och seglade i januari 1776. Eskadrarna leddes av commodore Sir Peter Parker och trupperna stod under kommando av Lord Cornwallis. Utanför Kap Fear i South Carolina anslöt sig general Clinton, vilken därvid tog befälet över markstridskrafterna. Den 28 juni attackerades forten på Sullivan Island utanför Charleston. Ehuru mycket tapperhet utvecklades på engelsk sida, var emellertid det amerikanska försvaret så framgångsrikt att företaget måste ges upp. Efter återsamling och reparationer seglade Parker norrut till Sandy Hook utanför New York, där nästa fas i krigsutvecklingen skulle inträffa.

Den 15 februari 1776 hade regeringen i London utsett viceamiralen Lord Howe, äldre bror till Sir William, att vara chef för samtliga sjöstridskrafter inom det nordamerikanska området, varvid han ersatte den hittillsvarande chefen för den nordamerikanska stationen amiral Shulddham. Därtill befullmäktigades han att jämte brodern »förhandla med de upproriska amerikanerna samt att vidtaga anstalter för återställande av fred med kolonierna».

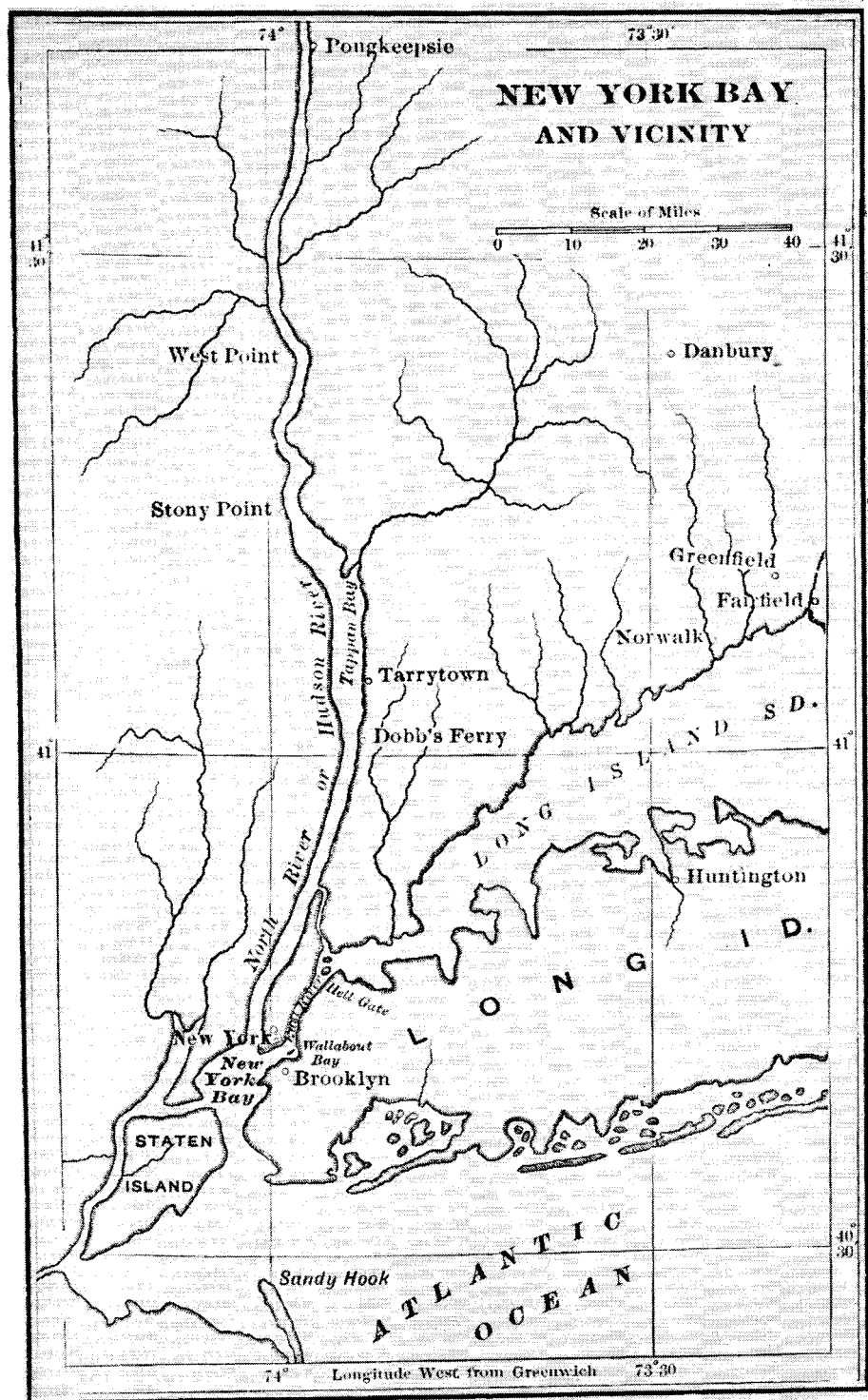
Utanför New York förenades nu under juli och början av augusti 1776 Lord Howes flaggskepp *Eagle* med Sir Williams styrkor, vilka kort förut lämnat Halifax samt vidare den från företaget mot Charleston söderifrån kommande eskadern under Sir Peter Parker med generalerna Carleton och Cornwallis ombord. Ungefär samtidigt anlände ytterligare en stor eskader med transportflotta från England under befäl av commodore William Hotham, Lord Howes närmaste man. Man medförde bl. a. 7 000 man av de värvade hessiska trupperna under befäl av general von

Knyphausen. Utan motstånd började urlastningen av trupperna på Staten Island. Förhoppningarna om framgång för Lord Howes diplomatiska mission lades samtidigt i graven, då kongressen i Philadelphia den 4 juli stadfäste oavhängighetsförklaringen.

Ehuru av naturliga skäl i ett starkt underläge gentemot England hade kongressen redan tidigare börjat se om sina sjöstridskrafter. I oktober 1775 tillsatte kongressen ett särskilt sjökrigsutskott och en vecka senare utsågs Esek Hopkins till befälhavare över de amerikanska sjöstridskrafterna. Hopkins var en äldre sjöbuss, som med stort nit tjänstgjort under sjuårskriget. Flera handelsfartyg inköptes och beväpnades. Kaparbrev utfärdades till ett stort antal skepp, vilka dock var bundna av stränga instruktioner, givna av kongressen den 3 april 1776. Motsvarande förhållningsregler för den engelska flottan beträffande den amerikanska sjöfarten utfärdades den 2 maj 1776 och gick ut på att alla fartyg eller laster avsedda för de upproriska kolonierna eller tillhörande dem skulle uppbringas och införas till engelsk hamn, där av regeringen förordnad domstol skulle bestämma över dess vidare öde.

Det första skedet av det engelsk-amerikanska kriget kännetecknas av relativt små sjöoperationer. Större jämvikt mellan de krigförande uppnåddes först då Toulonflottan under D'Estaing kommit över sommaren 1778. Wachtmeister, vars åsikter man även lär känna genom korrespondens med fadern, bedömde också engelsmännens chanser på längre sikt i kriget mot amerikanerna som ganska ogynnsamma. *Phoenix* lämnade England den 15 september 1775, med uppgift att konvojera 11 transportskepp till Boston. Färden blev mycket stormig och först den 9 november siktades Bostons fyrtorn. Större delen av konvojen hade då förlorat kontakten med fregatten. Den amerikanske kaparekaptenen John Manly, vilken förde befälet på *Lee*, en skonare beväpnad med fyra fyrapundiga kanoner och tio nickar, hade emellertid fått underrättelse om att konvojen var skingrad. Den i journalen omtalade attacken på en engelsk brigg den 25 november misslyckades visserligen, men den 29 i samma månad lyckades Manly kapa brigantinen *Nancy* en eftersläntrare i *Phoenix* konvoj. Fregatten lämnade Boston redan efter ett par veckor och seglade till New York för att delta i blockaden av staden, vilken som nämnts ännu befann sig i amerikanernas händer.

Vintern och våren 1776 tillbringade Wachtmeister och von Walden under fullgörande av de olika expeditions- och bevakningsuppdrag, vilka ålades *Phoenix*. Först med sommaren kom operationerna i gång på allvar.

Phoenix' operationsområde 1776. Efter Allen, A naval history of the American Revolution.

Phoenix deltog sålunda i en expedition uppför Hudsonfloden, i journalen konsekvent kallad »Roveret», som varade från den 12 juli till den 18 augusti. Detta företag, som ingående beskrivs och kommenteras i journalen företedde åtskilliga dramatiska episoder såsom gatlopp mellan de fientliga flodfästningarna, undanmanövrar för brännare och forcering av försänkningar. I synnerhet operationerna den 3 och 4 augusti bjöd på många lärorika moment för de båda svenskarna, i all synnerhet som de amerikanska stridskrafterna på floden leddes mycket skickligt av överstelöjtnanten Benjamin Tupper. I journalen påpekas också, att rebellerna visade både mod och slughet.

Phoenix återvände från denna expedition lagom för att vara med i nästa stora moment i kriget, anfallet mot New York. Den 22 augusti började bröderna Howe operationerna mot New York, i och med det att en styrka på omkring 25 000 man fördes över från basen Staten Island till Long Island. Transporten verkställdes på ett utmärkt sätt av commodore Hotham. Washingtons jämförelsevis svaga styrkor, som höll ön, kunde endast bjuda ett uppehållande försvar. Amerikanernas situation var närmast katastrofal. Mot sig hade de överlägsna engelska landstridskrafter och den fientliga flottan var fullt i stånd att avskära reträtten från Long Island.

Sir Peter Parker hade den 27 på morgonen med tre linjeskepp och två fregatter gått upp mot New York i akt och mening att stödja engelsmännens vänstra flank. På grund av vind och tidvattenförhållanden stannade fartygen dock på tre distansminuters avstånd från staden. På grunder, som är oklara, fortsatte han inte så snart dessa förhållanden blivit gynnsammare, vilket möjliggjorde för Washington att den 29 i skydd av mörkret föra över 10 000 man av sina trupper till Manhattan med hela deras utrustning. Förflyttningen som utfördes mestadels i småbåtar, bör betraktas som en av detta krigs elegantaste operationer, vilken utan tvivel räddade största delen av de amerikanska landstridskrafterna från förintelse. Den amerikanska ledningens skicklighet framstår i desto klarare dager som Washingtons trupper var uttröttade och hade lidit stora förluster under Cornwallis och hessarnas anfall. Krigshistorien har å andra sidan riktat en omild kritik mot de engelska befälhavarna, som lät detta tillfälle gå sig ur händerna. Amerikanerna fann det emellertid nödvändigt att nu utrymma New York och den 15 september besattes staden av general Howe. Washington drog sig längre upp mot Hudsonfloden. Även här är Wachtmeister och Walden outtröttliga i att kommentera och kriti-

sera engelsmännens och amerikanernas åtgärder. Av intresse är också deras beskrivning av de tumultartade scener, som ägde rum den 22 september, då amerikanerna försökte sätta eld på New York sedan Lord Howe tagit staden. Den råhet och vildhet, som så småningom utvecklades i detta krig framträder åskådligt i journalens ord: »En av dem [rebellerna] hade den djärvhet att hugga armen av en fattig kvinna, vilken bar vatten uti ett ämbar till sprutorna, men våra matroser expedierade honom strax och hängdes han upp med hälarne vid en krogskylt. Åtskilliga rebeller som funnos sysselsatte med påtändande av husen blevo levande av dem kastade uti elden.» I början av oktober seglade *Phoenix* ånyo uppför Hudsonfloden för att skära av amerikanernas förbindelser över floden mellan New York och New Jersey. Även vid detta tillfälle var fregatten och dess svenska officerare utsatta för ihållande beskjutning och det fordrades ett mycket gott sjömanskap för att klara de många påfrestande situationerna. Detta blev i stort sett Wachtmeisters och von Waldens sista insats i engelsk tjänst. I slutet av december fick de båda svenskarna tillstånd att lämna *Phoenix* och sedan bröderna Howe samt guvernören Tryon visat dem »mycken hövlighet» fick de resa över till England med Shuldhams amiralsskepp *Bristol*.

Journalen över Wachtmeisters och von Waldens vistelse i de amerikanska farvattnen och deras deltagande i olika expeditioner har värde ur flera synpunkter. På åtskilliga ställen kompletterar den utmärkt såväl det engelska som amerikanska källmaterialet. Särskilt gäller detta de viktiga operationerna på Hudsonfloden, där *Phoenix* var chefsfartyg. Men även ifråga om kommentarerna till händelserna ger journalen upplysningar som är värdefulla och knappast återfinnes i andra svenska källor. Det gäller synpunkter på prygel, matrosernas klädsel, renlighet och mathållning — man märker för övrigt att erfarenheterna från James Cooks långfärder håller på att slå igenom i engelska flottan.

Det var också till fördel för de båda svenskarnas studier att de fick stå under befäl av en av flottans dugligaste yngre captains, Hyde Parker junior. Denne är i Nordens historia känd som chef för den väldiga flotta, vilken med Horatio Nelson som Parkers närmaste man i mars 1801 seglade mot Öresund för att krossa det nordiska neutralitetsförbundet. Det blev emellertid Nelson och icke Parker, som därvid kom att utföra den avgörande insatsen. Egendomligt nog finns det en uppgift som i detta sammanhang anknuter till Journalen från *Phoenix*. Grevinnan Christina Charlotta Puke noterar i sina för övrigt tämligen opålitliga memoarer för de

dramatiska aprildagarna 1801, då Parkers flotta hotade Karlskrona efter att två veckor tidigare ha slagit sönder Köpenhamns försvar, att Nelson såsom gammal vapenbroder från amerikanska kriget skulle ha sökt upp von Walden, vilken som ovan nämnts var bosatt i Köpenhamn. Denne skulle då ha sagt, att ett försök mot Karlskrona måste bli »högst farligt och vågsamt». Det är inte känt, att Nelson och von Walden haft någon förbindelse med varandra. Under amerikanska kriget tjänstgjorde de på olika stationer. Sannolikare är, att Walden efter slaget på redan uppsökt sin forne fregattchef Parker. Men om den förre därvid gett något råd som berörde hans gamla lands väl eller ve undandrar sig alla gissningar.

Källor

- ALLEN, G. W.: A naval history of the American Revolution, 1—2, Boston & New York 1913.
- BARROW, J.: The life of Richard earl Howe. London 1838.
- BEATSON, R.: Naval and military memoirs of Great Britain from 1727 to 1783, 4, London 1804.
- CLOWES, W. L.: The Royal navy. A history from earliest times to the present, 4, London 1899.
- EKBOHRN, C. M.: Nautisk ordbok, innehållande populära förklaringar öfver de förnämsta svenska sjötermer . . . Göteborg 1840.
- GRAUERS, S.: Ätten Wachtmeister genom seklerna, 3: 1, Sthlm 1953.
- GREENE, F. V.: The Revolutionary War and the policy of the United States. London 1911.
- JAMES, W. M.: The British navy in adversity. A study of the War of American Independence. London 1926.
- LAUGHTON, J. K.: Sir Hyde Parker, Dictionary of national biography, 43, London 1895.
- MAHAN, A. T.: The major operations of the navies in the War of American Independence. London 1913.
- OELBERG, W.: Viceamiral Carl Olof Cronstedt. Sthlm 1954.

UTDRAG af JOURNALEN hållen från den 4. Augusti 1775, till och med den 13. Decembr 1776 om bord af Hans Storbritanniska Majestets skjepp Phoenix, med 44. canoner på 2:ne däck, commenderat af capitaine Hyde Parker jun:r — med tillagde anmärkningar, af Hans Fredrich Wachtmeister, och Fredrich Herman von Walden.¹

1775.

Augusti

4. Sysslosatta med tackling, och transporterande af timmermans upbörd om bord.

Anmärk: Här observerade ett nytt sätt, at låta rortaljan wandra på trissor, täckt, hwarom förr beskrifning inlämnats.

Septembr

3. Seglade ut till Spitthead och förtögde.

Ett engelskt örlogs-Skjepp får ej ligga 24. timmar oförtögd.

Följande är commenderingen på deras skjepp.

	100. Can.	Från 90. till 84. canon.	Från 80. till 64. canon.	Från 60. till 50. canon.	Från 44. till 32. canon.	Från 28. till 20. canon.
Capitaine	1.	1.	1.	1.	1.	1.
Lieutenant	6.	6.	4.	3.	3.	1.
Master eller Upbörds- styrman	1.	1.	1.	1.	1.	1.
Styrman	6.	4.	3.	2.	2.	2.
Midshipmän	24.	24.	16.	10.	6.	4.
Man Stark	850. til 750.	750. til 700.	650. til 480.	420. til 350.	250. til 220.	200. til 160.

¹ Det har icke varit möjligt att urskilja vad som är Wachtmeisters och vad som är von Waldens bidrag i Journalen. Skriften är utförd av samtida skönskrivare. De båda officerarnas kommentarer till loggboken är i utgåvan satta med mindre stilsort. Ortografi och interpunktion har, även där inkonsekvenser föreligger, bibehållits medan bruket av stora bokstäver i huvudsak normaliserats. Några rena skrivfel har rättats.

8. Windade hem ena ankaret och låg för det andra med $\frac{2}{3}$ cabel ute.
Alla tre ankarne och tågen på ett engelskt örlogs-skjepp äro lika stora, och wigten af dem, är i det närmaste lika med underdeckets canoner.
9. Lyfte ankare och seglade ut till S:t Helens, hwarest wi förtögde.
S:t Helens är östra inloppet till Portsmouth, eller den hamnen, som öen Wight formerar med fasta landet. Denna hamn är den enda, England har, hwarest de kunna löpa in med en stor flåtta, har två ut- och inlopp, och kan härbergera flera hundra skjepp på en gång.
15. Lyfte ankar, och kom till segels med ellofwa transport skeps convoy, destinerade till Boston.
24. Uti $48^{\circ}35'$ latitud samt longit:d $9^{\circ}28'$ west om Grenwich; fant variation wara $22^{\circ}50'$ west.

Octobr.

4. Uti $43^{\circ} 27'$ latit:d en longit:d $27^{\circ} 30'$ w^t: Variat:n $20^{\circ} 38'$ ost.
6. Såg ett fartyg till lowart, som förlorat sina master. Kl. 1. kom på sidan af det, som fants wara en brigg från Dublin, lastad med proviant, destinerad till New Foundland; så läck at de ej kunde hålla henne läns, och för öfrigit endast sex kannor watten om bord, samt folket aldeles utmattade; wi hissade våra båtar ut at taga besättningen, samt så mycket bröd, som möijeligit, innan hon sönk. Kl. 7. hissade våra båtar in, och satte segel till.
Ifrån den 17. septembr., tills dato continuerliga stormar, som så skingrat convoyen, at, wi hade endast två transport skjepp i sällskap.
22. Kl. 7. A.M. Fant storstången wara sprungen, togo ned bramrån och stången, beslog märseglet, fijrde rån ner i märsen, fick ner storstången, och en ny stång up. Kl. 10. A.M. Bram och läsegel till.

Novembr.

Bläste hårt, dräjade bi och lodade. Då wi åter satte segel, brast för-märse-seglet; och uti upgigandet bläste ifrån rån.

Enligt lodningen, fant oss wara nära landet, som kom aldeles öfwerens med den observerade longituden, men med den räknade woro wi två grader för om skjeppet. Strömmen sätter altid öster, mer eller mindre längs södra delen af Nova Skocia, men denna gång mer än wanligit.

9. Kl. ½.2. P.M. Sigte af Cape Codd. Kl. 4. af båken wid Boston. Kl. 9. kom till ankars och förtöjde.
20. Afstraffades 12. Matroser, med ett duzin af katten till mans, för försummelse i tjensten.
- Den rätta disciplin om bord på ett skepp, är enda method at göra flinkt folk. Eij bör straffandet af en mans brått skje utan af commenderande officeraren, och det ceremonielt och alfwarsamt, så att ingen har rättighet at slå en man om intet, då en karl wisar tröghet eller illwillja wid ett tillfälle, då tiden eij tillåter upskåf, och sedan bör han eij tiltalas.
- Uti skeppet *Phoenix* war ingen dag på twå månader, at icke några man straffades, men efter den tiden ganska sällan, eller aldrig.
25. Kl. 1. sände våra båtar armerade, at hjelpa en engelsk brigg som gjorde signal för assistance, emedan en af rebellernes capare kom at attackera dem. Örlogs-skeppet *Raven* kapade sitt tåg och geck ut at förfölja caparen; Kl. 11. om natten, återkommo våra båtar med briggen som de återtagit.
- Där woro twå briggar till ankars, utanföre inloppet, ungefär en swänsk mil från oss, den minst armerade gjorde signal och sköt flere skått, så snart de sågo caparen; sedan kapade sina fall, dreirep och skot, alt folket så när som en poike, gingo om bord på den bäst armerade briggen, at där med eftertryck kunna förswara sig. Caparens folk antrade med lätthet briggen, kapade ankartåget, men innan de hunno reparera tacklingen för att kunna hissa segel och komma undan, woro våra båtar så nära, at de nödgades retirera sig. De satte eld på briggen men på ett så owuligt sätt, att det strax släcktes.
26. Sysslosatte at göra oss färdiga att gå till sjöss. En swärm af båtar attackerade ett af våra transport fartyg, men blefwo genast skingrade med några 18. kulor.

Uti Boston låg General How, med ungefär tio-tusende man, insperrad på landssidan af rebellerna, som hade emellan åttatio och nittio tusende man. Proviant war ganska dyr, och inwånarna måste kjøpa bröd m:m:, af soldaterna. Alla, de som woro rebeller, sades hafwa flydt utur staden; dock woro sådana i bland deras antal, hwilka lefde här och kallde sig rojalister; hwarigenom hände at fienden hade nästan dagelig notice om alt som förehades. Till sjöss commenderade då Amiral Graves, som låg här med fem örlogsskepp och en flätta af transport skepp. De öfriga örlogsskeppen woro ute på kryssning. Under alla deras behofwer, höllo de dock god mine, roade sig, hade baler och comedier. Ofta förstörde fienden dessa nöijen med några kulor eller bomber.

29. Kl. 9. A.M. windade up det ena ankaret, och giorde signal för lots. Mot middagen det andra ankaret och gingo till sjöss. Skjeppets wattndraft ackter 18. fot 9. tum, förut 17. f: 2. t:

Decembr.

11. Fick sigte af Neversunk, ett högt land, utanföre inloppet till New York, kommo till ankars, började at blåsa ganska hårt, stack ut på helt tåg; firade ned underrärna.
12. Bedarrade, hissade up underrärna, windade intill $\frac{1}{2}$ tåg.
13. Kl. $\frac{1}{2}$ 10. Lyfte ankare och gick till segels, giorde signal för lotz, Kl. $\frac{1}{2}$ 12. Kommo till ankars två mil från Sandy Hooks fyrbåk.
14. Kl. 10 A.M. Lyfte ankar, kommo till segels, skjöto två skått åt en brigg, at dreja bi. Kl. $\frac{1}{2}$ 3 P.M.: Ankrade innan före Sandy Hook två mil från the Narrows.
17. Kl. 1. P.M. Lyfte ankare seglade igenom the Narrows, Kl. 5. Ankrade $\frac{3}{4}$ mil från Gouvernors Island, här lågo till ankars örlogs skjeppet *Asia* 64. Canoner och *Dutches of Gordon*, på hwilket Gouverneuren Tryon lefde med hela sin betjening; sedan han ej mera war säker i staden.
21. Skjeppet *Asia*, och *Dutches of Gordon*, kommo nu till oss och ankrade *Asia* en kabellängd högre upp, och *Dut:s of Gordon* emellan oss.
- Wid detta tillfället hade rebellerna endast en öfwerste, med femhundra man i staden: Här woro ganska många af inwånarna rojalister, detta hade den värkan, at wi fingo all sort frisk proviant, samt kunde afhämta friskt wattn från Long Island.
22. Kom Gouverneur Tryon om bord som saluterades med ellofwa skott, wid ankomsten, och lika number wid afresan.
29. Windade up våra ankare, och förtögde helt nära bryggan.
- Började at blifwa ganska kalt och något is wisade sig, hela nätterna oblige-
rade at ro patrull.

Januarii

19. Firade Konungens födelse dag, skjöto 19. skott; twenne salfwor med mousquetter, samt tre Hurra.

De af invånarna som woro rojalister, swarade oss på bryggan med tre Hurra, men woro nödsakade att skynda sig bort så fort som möijeligt, af frucktan för rebellernas soldater, som hanterade till och med qwinnor ganska hårdt.

20. Sände våra båtar at bemäktiga sig en skonare, som rebellerna ärnade skicka till sina bröder omkring Boston, lastad med proviant och kramgods.
30. Satte isen så hårt på oss, at våra ankare draggade ett långt stycke och en cabel sprang som war fast i land, förde ut ankarne å nyo, samt halte skjepet tätt till bryggan.

Februarii

1. Casserade 1008. $\mathcal{H}$:bröd och 531. $\mathcal{H}$:smör.

All proviant som casseras, kastas öfwer bord och får ej nyttias på annat sätt; utom smör som lämnas till skepparen. Det bästa sättet at conservera kjøtt är: Sedan kjøttet är kalt, hugges det i 5. $\mathcal{H}$: Stycken, som gnidas wäl med fint salt, sedan lägges styckena på ett bord, med en annan skifwa öfwer dem, och tyngd som prässar blodet ut, sedan tages styckena, skakas saltet utaf och packas ganska tätt i en tunna, som då full, slås igen, samt båras ett hål i öfwersta båttnen, hwaruti giutes en lag kokad i denna proportion, till 4. $\mathcal{H}$: salt, 2. $\mathcal{H}$: brunt puder säcker och sex kannor watten samt något saltpeter, då tunnan ej tager emot mera lag, slås hålet igen. Detta sättet concerverar icke allenast kjøttet mycket längre än något annat sätt, utan ger det äfwen en ganska god smak. Knotor och ben, kokas till en portabel soppa, som nyttjas i bland ärtor, $\frac{1}{4}$ $\mathcal{H}$: på man; och recommenderas, såsom antiscorbutique. Lika såsom surkål. Engelska matrosen, består äfwen då och då ett öhl som kallas porter; Capitaine Cook, uti sin sednaste resebeskrifning recommenderar ganska mycket wört, som han gjorde om bord af malt, i bland gjorde man äfwen dricka. Men den minst depensive och som man tror hälsosammaste är Spruse Bear. Man tar första skåttet af tallen då den är ungefär ett qwarter lång, den knådas och kokas en lag utaf, silas och till ungefär en tunna, slås $\frac{1}{2}$ kanna sirap, medan det är warmt. Då det swalnat slås gäst uti och förfares som med annat dricka; denna drick nyttias i de förnämsta hus i London, smakar rätt wäl och brygges ganska lätt om bord. För commoditeten kan man föra essancen med sig till sjös. Engelska matrosen består intet bränwin, då han har dricka.

3. Ganska starck kjöld med mycken is. Wår skonare bragte upp en brigg, lastad med salt som förtögdes tätt under wår lårding, samt sattes en midshipman, och 10. man om bord till bewakning af henne.
4. A.M. Ankrade här en brigg från Boston med soldater om bord,

hwilken warit i sällskap med frigatten *Mercurius*, hwaruti General Clinton anlände. Frigatten kom up P.M. Kl. 6.

Denna fregatte lop in här för at afwackta twenne transport skepp med soldater, som woro destinerade åt söder, hwarest conjugerade med Sir Peter Parkers esquader. En attaque på Charlestown war besluten för at derigenom draga rebellernas attension dit åt. Hwilken expedition misslyckades så at S:r Peters skepp blef nästan sönderskutit, hälften af besättningen dödade och sårade, så wäl som ganska många af de öfriga besättningarne. Skjeppet *Acteon* kom på grund och brändes up, korteligen, hela expedition wisade det tapperhet utan försicktighet, duger ofta till intet.

7. Ganska mycket is som kom den force, at det tog båda ankarne med sig då cablarna i land sprungo, men lyckeligen feck wi arbeta isen ifrån oss. Förtögde på nytt, och halte skjeppet in emellan warfwen.
10. Ankom ett annat transport skepp med solldater.
12. Seglade *Mercurius* med General Clinton, och båda transport skeppen. Firade af landtågen och windade ut på ankartågen, ty med lågt wattn lågo wi på grund.

Ifrån den 19. Decembr. till den 12. Februarii woro så nära staden at wi kunde tala med fålket, en del af dem utöste owet och hotade oss, andra önskade lycka till vårt företagande, ofta hade wi warningar om brännare och attacker som woro oss ärnade, hwarföre den strängaste wakt war af nöden och hela nätterna flere patrull-båtar ute bland is och swårt wäder.

17. Kl. 8. A.M. Gaf sig ena ankaret, Kl. 10. geck till segels, Kl. $\frac{1}{2}$ 12. Ankrade wid the Narrows tre mil Eng: från staden.
18. Kl. 3. P.M. gingo till segels, Kl. $\frac{1}{2}$ 5. ankrade uti Gravesend Bay en mil från the Narrows och förtögde.

Från denna tiden förböds all communication med staden af rebellernas General Lee, hwarföre wi hindrade all tillförsel sjövägen, och bragte alla fartyg på sidan af oss, försedde oss för betalning med hwad wi behöfde, och sände fartygen tillbakars, en del af dem giordes till prisar. Nästan ingen dag som ej några fartyg upbragtes.

20. Ankrade transport skjeppet *Harriot* från England.
27. Sände en af jagterna som blifwit dömd till pris kallad *York*, till Boston med depescher för General Howe och Admiral Shouldham.

28. Afled Matrosen Thomas Egg.

Den första som dött på sju månaders tid i bland 250. mans besättning. Renlighet uti ett skjepp, är säkerligen det mäst bidragande till hälsan; Då besättningen delas i tre wakter, har hwar man ungefär åtta timmars hwila om natten. Sålunda kan alla häng-mattor, då wackert wäder är, wara på deck om dagen. Skjeppet sopas och wätswablas. Hwar tredje dag sopas, skrubbas och spolås, på nedre decket; samt hwarje dag på öfra. Utom dess låtes frisk watn i skjeppet då det är mycket tätt, igenom en därtill apterad tapp, samt twättas pumpsotet¹ en gång i månaden, och påstår Capitain Cooock, at där är offta förruttnad luft uti skjepp, som ej på annat sätt än genom eld kan förskingras, hwarföre han som oftast rökte skjeppet och gjorde eld uti pumpsotet. At stänka skjeppet med winättika då och då, är äfwen ganska nyttigt. På sina friwackter om dagen, kan matrosen laga och twätta åt sig, kjämma sina hår och hålst bruka det knutit. Hwad den grå färgen angår till kläder, tyckes den wara endast gömmen för ohyra och orenlighet: Männe intet Swanboys lif-stycken med kårta blå tröjor och lång-böxer, samt uti tjärigt arbete, segelduks bousaroner wore det snyggaste: Sedan bör hwar man ha ombyte af linne till hälsans bewarande, och munterhet.

Martii

3. Seglade härifrån transport skjeppet *Harriot* med twenne af våra prisar *the Sally* skjep, och *Francis* en jagt.

Dessa fartyg woro destinerade till Boston, men förlorades på kusten nära Boston, och togos besättningarne af rebellerna till fångar.

8. Sände några båtar at bringa in en brigg, som syntes utan före Sandy Hook, kallad *Diligence*, från Providence, lastad med fruckt och råmm, som ankrade på sidan Kl. $\frac{1}{2}$ 7. P.M.
11. Ankrade här skjeppet *Swallow*, en paquet från England.
14. Afled Secund Lieutenanten wid Marinerne Herr Humphrys Oldfield.
18. Sände en jagt kallad *the James*, ganska wäl armerad på kryssning.
20. Kom *the James* tilbakars med en brigg kallad *Mary* från S:t Kitts lastad med råmm, samt seglade straxt på en ny cryssning.

¹ En fyrkantig plankbyggnad, som i fartygsrummet omgiver pumparna. Ekbohrn, C. M., Nautisk ordbok, s. 153.

21. Återkom *the James* med en brigg kallad *Wanton*.

Denna jagt war ganska stor, togs utur en hamn kallad Eggharbour, just då rebellerna tänckte armera henne till capare.

22. Afled Matrosen Wiljam Andersson.

25. Sysslosatte at rusta ut jagten *Wanton* til en tender.

Denna jagt armerades med fyra fyrepundiga stycken, tolf nickhakar, tjugu fem man och twenne officerare, samt kallades *Shouldham*.

27. Kl. 10. Om aftonen sände trenne af våra båtar, samt trenne af *the Asias* båtar på expedition till the Kitts wid norra Roveret ganska wäl armerade.

28. Återkommo båtarne, samt boxerade skjeppet *Lady Gage* som de fråntagit rebellerna.

Sådana surpriser böra skje med mycken tysthet, och på en tid då man supponerar menniskor njuta den bästa wilan, som Kl. 2. eller 3. om natten. Detta fartyg låg fast i land med cablar samt ankare ute i strömmen; öfwer etthundrade soldater lågo i hus och tält i land ett stenkast från skjeppet, men endast styrmannen om bord; utom dess war det nie mil Eng: från skjeppet *Phoenix*; med fyra båtar äntrades fartyget, de andra twenne rodde längre up i Roveret, och satte eld på en snow, och några jagter, at därigenom draga fiendens attension den vägen; hwilket alt lyckades.

April

6. Ankommo twenne jagter som *the James* tender tagit, den ena hette *Betsy*, från Dominique, den andra *Hanna* från S:t Lucia, lastade med råmm och win.

7. Ankom Hans Maj:ts skjepp *Savage*, sexton canoner. Sände henne at betäcka folket, som skulle fylla wattn på det wanliga wattnstället wid Staten Öen, emedan det förljuddes at rebellerna tänkte göra en attaque på vårt folck. Kl. 10. A.M. kom en troupp ganska hastigt ned och skiöto på vårt folck, som woro sysslosatte med fyllande af wattn, hwilken attaque föranlät dem at draga sig tilbakars med förlust af tre man som togos fångna, samt tjugu sju wattnfat: Twenne man blefwo härwid ganska illa sårade.

Denna expedition wisar, at en fiende ej bör föräcktas; ty hade *the Savage* haftt klart skjepp och warit på sin guard, hade aldrig fienden kunnat giordt oss denna surprise. Ty wid stranden war fullt af ganska stora stenar, och

äfwen för dem en slät högd, så at de hade tvåhundra alnars antåg at komma bakom dessa stenar, och sedan de wunnit denna fördel, kunde de eij driwas tillbakars, utan igenom landning af trupper.

13. Ankom och ankrade här skjeppet *Nautilus*, 20. canoner.
15. Kl. 5. A.M. Windade up det ena ankaret, Kl. 8. lyfte ankare; Skjeppet föll galna wägen, lät gå ankaret igen. Kl. 1. P.M. lyfte ankar, och kom till segels, Seglade ned till Sandy Hook, Kl. $\frac{1}{2}$ 4. kom till ankars $\frac{1}{2}$ mil Eng: från land och förtögde, hwarest wi hade godt wattn.
17. Sände *the Shouldham* vår nya tender ut på en kryssning.
18. Kom in och ankrade *the Amazon* en brigg från Guadalupe, tagen af *the Shouldham*; hade endast barlast inne.
24. Drunknade Midshipman Hr. John Harding och Matrosen James Seurlock i en båt som kantrade.

Maij

3. Seglade Hans Maj:ts skjepp *Savage* med tre af våra prisar, och paqueten *Swallow*, destinerad till Hallifax.
14. Sände våra båtar at assistera skjeppet *Asias* wattn båt, som fienden med en hoper båtar sökte attackera, men wid vår ankomst lämnade; Samma dag rymde matrosen Gray öfwer till rebellerna.
Dessa båtar kallas whale eller walfisk båtar, armerade i stäfwen med en ganska lång bössa af 1 $\frac{1}{2}$ tums caliber, samt 8. till 10. man med musquetter, de ro ganska lätt ty de äro bygda af fint wärke, men däremot mycket swaga.
17. Kom in och ankrade *the Shouldham* tender, som förstört och bränt up några af fiendens jagter, uti små hamnar utanföre inloppet.
20. *The Francis* jagt bragte in en fransk jagt lastad med win och ammunition från Cape Françoi. Jagten *Francis* war endast ute at fiska med fyra man, och franska jagten med 10. man, 6. nickhakar wäl armerade, tog honom för en lots båt, och innan de funno sitt miss-tag, hade *Francis* honom på sidan och bemäktigade sig folket med fartyget.

23. Stillt. Såg en stor jagt, 6. a 7. mil utan för Huken.¹ Kl. 5. A.M. Sände escalupen med en midshipman ut som bemäktigade sig fartyget, och ankrade Kl. 3. P.M. tätt akter om oss, hon war lastad med råmm från Jamaica.

Wid pass tre mil Eng: från Sandy Hook, attackerades denna jagt trenne gånger af Nie walfisk-båtar med 70. a 80. man, men slog sig lyckeligen ifrån dem utan någon betydande skada.

28. Såg en seglare till sjöss, gjorde signal åt *the Shouldham* at jaga, sköto åtskilliga 18. *W*:kolor i bland rebellerna, som wisade sig i land.
29. Kom *Shouldham* tillbakars med skjeppet *Fama*, lastadt med råmm och sirap från Jamaica, såg en seglare, samt gjorde signal åt *Shouldham* at jaga.
31. Ankom jagten *Sandwich* som hörde fregatten *Mercurius* till.

Junii

1. Ankrade frigatten *Mercurius* här.
2. Kom in och ankrade skeppet *Price Frigate*, lastad med råmm för Kronans räkning.
3. Ankom och ankrade Hans Maj:ts skjepp *Lively* med et proviant skjepp.
6. Ankom och ankrade Hans Maj:ts skjepp *Orphoeus*, skjöto två 18. *W*:s kolor i bland några af fiendens båtar, som wisade sig. Sköto wacktskått morgon och afton.
Så snart fem örlogs skjepp äro i hamn tilsammans; skjuter den äldsta commanderande officeraren wakt-Skått.
7. Seglade frigatten *Mercurius* härifrån med trenne af våra prisar, neml. *Mary* en Brigg och jagterna *Polly* och *Lovely Mary* till Hallifax.
13. Seglade Hans Maj:ts skjepp *Lively* med ett proviant skjepp under convoy till Hallifax.
15. Sände våra båtar at bringa in en brigg, kallad *Lively* från Jamaica med råmm.

¹ Sandy Hook.

21. Ankrade Hans Maj:ts skjepp *Liverpool* med två transport skjepp.
22. Kl. 3. Om morgonen gjorde rebellerna en attaque på Fyr båken, hwarest wi hade wakt. Fienden hade trenne fält canoner med ungefär femhundra man; Hwarpå wi började skjuta, som nödgade dem at retirera med förlust af några man.

Denna fyrbåk war förswarad af ungefär femtio man, bland hwilka woro 1. corporal och 4. mariner, de öfriga woro americaner som flydt sina landsmäns hårdhet; åtskilliga af dem hade sina hustrur med sig; Anföraren af fiendens troup, kom up emot båken, och förmanade dem at gifwa sig fångna, med försäkran det General Waschinton skulle pardonera dem, som swarades med et nej; Hwarpå attacken börjades. I fyrbåken hade de tre nickhakor, och woro för resten försedde med tillräckeligt musqueter och amunition. Den ena fyrwärfkaren wid en af nickhakorna förlorade sin arm, hwarwid dess hustru steg i dess ställe och förrättade sysslan med mera lycka. Wåra canoner gjorde mera efect än wi förmodade, ty där fienden placerat sina canoner hade de en högd emellan sig och oss, hwarföre wi ifrån topparne måste warsko, huru kulorne föllo, och därefter rickta våra canoner, utom dess war det ett ganska långt håll. Wåra styckens längd woro 21. caliber, som hållas före wara den fördelacktigaste proportion.

26. Ankommo Hans Maj:ts skjepp *Graybound* med trenne transport skjepp.
27. Ankommo twenne transport skjepp. Hans Maj:ts skjepp *Liverpool* seglade härifrån.
28. Ankommo och ankrade här sju transport skjepp.
29. Ankommo och ankrade två transport och ett proviant skjepp.
30. Om morgonen, såg en flåtta till sjöss, sände alla lotzar ut med jagten *Shouldham* och andra små jagter P.M. Anlände Vice Amiralen *Shouldham* uti *Chatam* 50. canon skjepp, *the Centurion* 50. Dito, *Rose* och *Senegal* 20. canon., med en flåtta af två hundrade transport och proviant skjepp. Amiralen gjorde signal, at ligga för ett ankare.

En skön syn då en sådan flåtta uti god ordning kommer antågandes och går till ankars. Amiralen sände ordres til Capitain Parker at commendera betäckningen wid trupparnas landning, som då war ärnad uti *Gravesend Bay*, på *Long Island* eller *Öen*, men för mellankommande underrättelser skedde på *Staten Öen*.

Julii

1. A.M. Lyfte ankar tillika med *the Greybound* och *Rose*; Uti passe-

randet af amiralens skjepp saluterade med 15. skått, Kl. 2. P.M. emedan det blef stilt, kommo till ankars, 7. a 8. mil Eng: från Sandy Hook, gjorde skieppet klart för action.

2. Kl. 2. P.M. Lyfte ankare och seglade till Gravesend Bay, hwarest wi Kl. 7. Ankrade, Kl. 8. gjorde signal at gå till segels, lyfte ankar och seglade till the Narrows, hwarest wi åter ankrade i sällskap med *the Greyhound* och *Rose*.
3. Kl. 3. P.M. Lyfte ankar i sällskap som förr; Seglade up till Staten Öen, och kommo till ankars $\frac{1}{4}$. mil Eng: från land. Kl. $\frac{1}{2}$ 6. sköto åtskilliga skått på rebellerna, som woro sysslosatte at föra bort kreatur; Kl. 6. skjöt ett skott, och gjorde signal för våra trupper at landa som skjedde utan opposition.
4. Kl. 7. A.M. Ankrade Amiralen med sitt skjepp tätt wid oss, och en del af flåttan sysslosatte at intaga sina stationer.
5. Ankrade här den öfriga delen af flåttan; Giorde signal och skjöt ett skått för transport skjeppen at landa alla sina trupper.
6. Halte längre ut ifrån land och förtögde.
7. 8. 9. 10 och 11. Tog in proviant och watten för tre månader, samt completerade constapelns upbörd; Föröfrigt gjorde oss fördiga at gå up det norra Roveret i sällskap med *the Rose*.
12. Wackert wäder och laber coultie P.M., Kl. 2. gjorde signal för Capitaine Walles som commenderade *the Rose*, at winda up det ena ankarret, hwilket wi äfwen gjorde; Kl. 3. gjorde signal at gå till segels, lyfte ankar, satte segel och seglade upp åt norra Roveret; från fästningarne på Red Hook, Cowlers Hook, Gouvernors Island, och Old Fort eller gamla fästningen wid New York, börjades med en häftig canonad samt bombers kastande, som wi beswarade ifrån båda skjeppen. Sedan wi passerat dessa fästningar, förnummo wi åtskilliga batterier längs Roveret tretton till antalet, som saluterade på lika sätt och af oss beswarades. Kl. 7. ankrade uti Tappan Bay mitt för Tarry Town, 30. mil från New York; uti passerandet af dessa fästningar och batterier, fingo wi flera skått igenom skjeppet; segel och tacklage ganska mycket skadade, samt en kula igenom bogsprötet. Ganska få af besättningen sårades och ingen dödad; men på *the Rose* blefwo twenne man dödade.

Bästa sättet at uti action reparera ett want är at ha små jungfrur stropfade; med stjärtar lagda som plattung samt inskurit taljerep, så snart wantet är afskutit, göres hwardera stjerten fast om sin wantstump, och halas styft, sedan tages ändan af taljerepet omkring alt sammans och göres fast. Krutlangningen på ett engelskt skjepp, skier från fören till acktern, man i från man, till för och ackter-luckan, hwarest kokerskan¹ emottages af poikar, afdelta till sina wissa stycken. Eij bör wåta hudar eller hward hälst wått nyttias, då canonerna blifwa warma, utan i det stället minskas krutet. Låsar på canonerna har fordom warit nyttjade, men funnits uti warma actioner snarare beswärliga; nu nyttias de eij mera, eij heller luntstakar; en liten wana gör at man med lunta tänder nästan så snabbt på en canon, som med något annat instrument. Utom dess för at wara så mycket säkrare om skåttet, kan man gå litet närmare till objectet. Ett skjepp som skjuter på långt håll emot ett annat, skjuter mycket miste, som säkert encouragerar contraparten, hwilken kallsinnigt går på, och nyttjar sitt batteri med fördel, sätter sin fiende uti oordning, och passar på det ögnablicket at bemäcktiga sig honom.

13. 14. 15. Sysslosatte med reparation af segel och tacklage etc.
16. Kl. 9. lyfte ankar, satte segel och geck 8. a 9. mil Eng: längre up Roveret till Haverstraw Bay, hwarest wi ankrade.
17. Sände en jagt och en skonare samt våra båtar under Capitaine Walles commando, at landa och försöka få någon förfriskning; men fienden kom ganska manstarck, de sköto en stund på hwarannan, hwarefter våra fartyg woro nödgade at wända om med oförrättade ärender.
18. Om morgonen sände jagten *Shouldham* längre up uti Roveret at loda. Kl. 7. P.M. kom *Shouldham* tillbakars med något grönsaker etz. Ett partie af fienden hade attaquerat dem då de skulle gå om bord.

Här woro ganska många som wille assistera oss med hward de hade, och ofta stal sig från land om nattetid, samt kommo om bord med färsk etz.
19. Sände Hans Maj:ts skjepp *Rose* tillika med skonaren *Tryall* längre upp Roveret, som kommo tillbakars med berättelse, det fienden hade twenne fästningar tjugo mil längre upp, på ett ganska fördelacktigt ställe, at kunna hindra fartygs passerande.

¹ Cylindrisk behållare för förvaring och transport av krutladdning («kardus») till grövre sjöartilleri. Jfr *Kogerska*. Koger av brunt läder. SAOB.

20. Kl. 9. Lyfte ankar och seglade fjorton mil längre upp i Roveret, hwarest wi ankrade, sköto twenne 18. π kulor på en hop armerade rebeller.
25. Lyfte ankar och seglade Roveret nederåt; Sköto några skått åt ett partie armerade Rebeller. Sände några båtar at loda, som fienden skjöto på, och sårade en midshipman.
28. Sköto några kulor ibland ett partie armerade i land; Sände våra båtar efter en jagt som utseglade dem, gjorde signal, att lämna utaf jagandet.
29. Sände våra båtar armerade up Roveret, at hämta kreatur utaf. gjorde signal för skonaren *Tryall* at segla up Roveret och protectera båtarna, i fall de blefwo attaquerade.
30. Kl. 7. om mårgonen återkommo båtarne med fem nöt-kreatur och 14. får.
31. Skjöto åtskilliga kulor i bland några armerade rebeller, som syntes sysslosatte med utstakande av något fortifications arbete, hwilket skingrade dem.

Augusti

3. Lyfte ankar och seglade Roveret utföre Kl. 1. P.M. Kommo på grund mitt för Tarrytown, förde ut ström ankaret at winda oss utaf, halte en del af våra canoner förut. Kl. 9. woro obligerade at föra ut ett af våra swåra ankare, med en af jagterne, och Kl. 10. om natten, windade oss af grund.
4. I dagningen sågo fem galerer ner åt Roveret, Kl. $\frac{1}{2}$ 1. Stilt; Såg tre skonare och fyra galerer, arbeta sig Roveret upföre; Förde ut ett ström ankare för at kunna winda oss med sidan af skjeppet åt fienden. Sände ordres till Captain Wallece at lyfta ankar och falla mera på sidan af oss. Kl. 1. attaquerade sex af dessa fartyg, wi windade bredsidan till och höllo en jämn eld i twenne timmar, efter hwilken tid de drogo sig tilbakars och kommo till ankar tolf mil ifrån oss. Twenne af deras galerer, hade fådt mycken skada, ty de woro obligerade, at surra dem emellan fyra andra at komma undan och wi såg dem hala dessa båda på grund. Kl. 4. började blåsa litet, windade in på tåget i tanka at gå till segels och jaga vår fiende, men win-

den kastade sig wästerlig, hwarföre lotzen trodde det wara farligt at försöka, emedan canalen war här så smal at wi ej kunde lovera ej eller swänga skjeppet utan med springtåg. Wi fingo endast twenne skått igenom skjeppet uti denna action.

Under vårt wistande här i Roveret kom det nästan hwar dag någon om bord, som flydt sina landsmäns förföljelser, de bragte alltid något färskt och grönt med sig, samt woro ganska färdiga at assistera oss under canona-den, och gladda sig åt, at se galerna illa tillpyntade.

13. Lyfte ankar och seglade utföre Roveret, i sällskap med *the Rose* och våra små fartyg.

Här sågo wi, huru fienden sänkte skjepp och chevaux de frizes, twärs öfwer canalen, under betäckning af fästningen Waschington på ena, och fästningen Lee på den andra sidan af Roveret. En obehaglig syn för oss, ännu mer såsom wi från den tiden wi gingo up detta Roveret ej hade hört det minsta från esquadren. En del af dem som flydt om bord till oss, sade oss det deras rebelliska bröder hade sex brännare och nie galerer som de tänkte attaquera oss med, samt at tjugu två skjepp woro sänkta; utom twenne gånger så många chevaux des frizes, twärs canalen och at de gjorde sig så säkra om oss, at Waschinton sändt och tackadt Lord How för twenne så skjöna skjepp.

15. Kl. 11. om natten sände en midshipman uti en whale båt med sex man, at försöka stjåla sig ned till Amiralen och berätta honom vår situation.

Denna expedition ruiserade; Ordres gåfwos följande dagen af Lord How till twenne 54. canon Skjepp och en frigatt, at hålla sig färdiga wid första goda wind at segla up till vår asistance.

17. Lätt wind och mulit; Kl. 11. om natten sågo ett fartyg, helt nära en af våra jagter, som låg till ankars för om oss, ropade till jagten at de skulle skjuta på det; men inom en minut war fartyget som war en brännare fast wid jagten, och båda två i ljusande låga, igenom skjenet af denna eld blefwo wi warse en annan som styrde rätt uppå oss: Wi kapade straxt vårt ankartåg, och började skjuta; men inom några minuter war han för bogen, och just då satte de eld på honom och rodde bårt. Wi lossade våra försegel, skotade före och hissade dem, som gjorde at wi föllo från brännaren och på det sättet skilde oss från honom sedan wi warit engagerade några och 20. minuter med dess klyfwarbom emellan våra förwant. Jagten blef aldeles

upbränd, och hade *Phoenix* warit lika öde underkastadt, därest ej så wäl officerare som gemena med utmärkt kallsinnighet uppfört sig.

Denna expedition war af rebellerna utförd både med mod och slughet, ty de kommo emellan patrullbåtarne och oss, samt satte ej eld på brännaren förr än de woro oss tätt under bogen, ehuru wi sköto ganska qwickt, så att däräst ej fartyget warit upfyllt med timmer, hade det säkert sunkit. För öfrigit war han ganska wäl tillredd, ty i ögnablicket war alt i ljusande låga, han kastade brännande kulor ifrån sig, så at få woro som ej hade något märke af denna giästen. Fienden hade nie galerer för om oss färdiga, at i fall ett skjepp blifwit upbränt, attaquera det andra. Ett fel af oss war det, at våra patrull båtar woro nog långt förut. Efter denna händelsen, lågo altid en del af patrull båtarne till ankars i sigte af skjeppet och de öfriga patrullerade.

18. NNO. Wind med ränn, styf märsegels cultie; Kl. 5. om morgonen lyfte ankar och geck till segels i sällskap med *Rose*, skonarn *Tryall* och jagten *Shouldham*; 20. minuter efter 5. började fienden skjuta från ett batterie på östra sidan af Roveret, just under fästningen Waschington. Wi styrde tätt utmed detta batterie, emedan wi sedt fiendens galerer gå den vägen, som äfwen lyckades för oss. Kl. $\frac{1}{2}$ 6. hade wi passerat deras chevaux de frizes och sänkta skjepp. Började blåsa och rägn. Passerade deras galerer som saluterades med ett par glatta lag. Kl. $\frac{1}{2}$ 7. började fienden skjuta från sina batterier, och litet därefter från fästningarne på Cowlers Hook, Oldfort, Gouvernors Island och Red Hook. Kl. $\frac{1}{2}$ 8. ankrade wid Staten Öen, hwarest wi funno *the Eagle* 64. Can., Vice Amiralen Lord How, *Chatham* 54. Vice Amiralen Lord Shouldham, *Bristol* 54. Comodore Sir Peter Parker, *Preston* 54. Comodore Hotham med en ganska stor flotta af örlogs transport skjepp. Wid passerandet af fiendens batterier blef vår barkas skuten i sank, våra segel och tacklage mycket skadade, och några kulor igenom skjeppet, men ingen man skadad.

Wi woro ganska lyckeliga, i det winden war starck och hårt ränn, så at ehuru fienden hade kastat upp sju batterier mera sedan vår resa upåt Roveret, de lika fullt gjorde oss mindre skada. Ut i passerandet af ett batterie, eller då man lägger sig at skjuta på en fästning, bör man gå så när som möjligit är; ty i seglandet är jag snarare utur ricktet af en canon, och till ankars kan intet så många canoner ricktas på mig, utom dess, hwar och en kula inom kärnsått, går igenom skieppet, lika som igenom någon mjuk materia, utan at spela stycken med sig; Men på längre håll kan skje, spelkar och splittrar hela famnen omkring sig, som sårar eller dödar flere personer, då torde hända kulan rör ingen. Lord How, recommenderade ganska mycket

splinternät som fästas innom bords emellan hwar canon, tätt med sidan, och hänger löst nedan till, samt har ungefär ett quarters wida maskor; men wi nyttjade dem aldrig.

20. Klädde våra råer med manskap, wid emottagandet af Amiralen Lord Howe; Hwilken kom om bord och gjorde ett kort tal till officerare och besättningen, hwaruti han tackade dem för dess oförtrutna upförande.

Amiralens tal beswarades med tre Hurra af besättningen, samt hade den värkan, at ibland den minsta poike önskade ingenting högre än at kunna destinguera sig. Ibland annat hade ett ryckte spridt sig ut, det *Phoenix* skulle blifwa på något sätt skonat; hwarföre besättningen hade utom någon officerares wettenskap upsatt en skrift, med begäran at få nyttjas wid de mäst betydande attacker, på det de skulle kunna wisa, med hwad nit de önskade tjena sin Konung och lyda sina officerare. Nästan en tredjedel af besättningen woro sådane som wi tagit utur våra prisar, och ganska många ibland dem amerikaner, men Capitaine Parker hade igenom god discipline bragt besättningen så långt, at skjeppet *Phoenix* wärkeligen ansågs som modell för hela esquadren.

21. Completerades constapelens upbörd. Kl. 3. lyfte ankar och kommo till segels, wid samma tillfälle, gjorde Lord How signal för Capitainen, at komma om bord på dess skiepp, som fick ordres at commendera betäckningen wid truppernas landning uti Gravesend Bay på Long Island, hwarest wi ankrade Kl. $\frac{1}{2}$ 5. I sällskap med *the Rose*, *Graybound* och bombskieppen *Carcass* och *Thunder*.
22. Kl. 5 om morgonen förde ut strömankaret och windade skjeppet helt nära landet, hwarest wi ankrade, och förde ut warp, hwarmed wi halte sidan af skjeppet åt landet. Kl. 8. kom Lord Howe om bord och hissade sin flagg, sköto ett skått och hissade blå och wit flagg på mesanstäppen, Signal för trupperna at hålla sig färdiga. Kl. $\frac{3}{4}$ på 9. gick Lord Howe ifrån oss, halte ned dess flagg och Signalen. Kl. $\frac{1}{4}$ 10. Hissade Commodore Hotham röd flagg i sin båt, signal at landa, som skjedde utan opposition med några och 70. båtar, hwilka landade trettio tusende man. Kl. $\frac{3}{4}$ 11. Kom Lord Howe om bord, samt lämnade oss $\frac{3}{4}$ till 3., då wi lyfte ankar, halte ut i strömmen och förtögde. Kl. 8. Kom Commodore Hotham om bord och hissade sin standard. Sköto dags- och natt skått.
23. Employerade at med våra båtar assistera landningen af artilleriet och proviant persedlar ifrån transport skeppen som kommit ned till

oss. I solgången hissade wit wimpel på stortåppen, signal för parollen, sköto dag- och nattskått.

Amiralen gaf war Capitain i weckan sju ord för Parollen, märckte med sju differenta wimplar; så snart solen war i nedergången hissade amiral-skjeppet en wimpel som betecknade hwad Parollen war för det dygnet. Detta beswarades med en jös på mesans-toppen till teckn at man sedt signalen, som annoterades i loggboken. Men emedan wi woro utur amiral skjeppets sigte förrättade wi såsom commenderande på stället, denna signal.

24. Employerade som förra dagen. Hissade röd och wit wimpel för Paroll signalen.

Här hade wi tillfälle at se med hwad fördel fienden, om de warit disciplineradt folk, kunnat förswarat sig, ty landet är fullt med skogar, högder och nästan öfwerallt igenomskurit af strömmar och insiöar. De hade åtminstone dubbelt så stor armée; och utom dess på alt möjeligit sätt fortificeradt, men lika fullt togo de till hälarne. I synnerhet den 27. Aug. wid Brookland, hwarest våra trupper togo två tusende och några hundrade fångar, samt dödade åtminstone dubbelt så många. General Clinton commenderade Lätta Dragonerna, samt Lätta Infanteriet. Lord Cornwallis Första Brigaden och 71.sta Regimentet med 14. fältstycken. Lord Percy commenderade Gardiet med 10. fältstycken. General De Hester de Hessiska troupparne med 16. canoner, General Major Grandt 4.de och 5.te Brigaden, 42. Regimentet med två compagnier amerikaner och 10. canoner; Här distinguerade sig i synnerhet det Lätta Infanteriet; Highlenderna eller Bergsskottarna, samt de twenne Amerikanska Compagnierna. Ut i engelska arméen förkastas ej en liten karl om han är annars väl skapad; i det stället delas hwart regemente i grenaderer, soldater och lätta infanteriet, som är smått och lätt folck, lätt klädda, bewäpnade med mousquette samt bajonette. De marchera en tripp-march, eller snarare lunck, löper öfwer diken voltigerar öfwer bröstvärn och alt i god ordning. Ganska sällan sköto de, och då de sköto giordes aldrig öfwer twenne salfwor, det öfriga exiquerades med bajonetten. Största orsaken till fiendens retirad war operation wid örlogsskeppena. Ty innemot lågt watten, då ännu någon ebb gick, giordes signal at gå till segels, winden war faworabel, up åt Östra Roveret och woro skjeppen updragna i en linea mitt för staden. De skotade före sina segel och hissade dem, men hade lika fullt ankaret qwar i båtten; Endast ett 44. canonskjepp benämd *Roebuck* geck emot fästningen Red Hook och sköt ganska ifrigt. Detta såg ut som en attaque war ärnad på staden och at gå upp Östra Roveret, samt at derigenom afskära all communication mellan staden och öen. Wid denna signal skedde attacken. Fienden willrådig började at retirera utan ordning, hwilket nyttjades med fördel.

31. Kl. 1. Eftermiddagen sköto wi ett skott och gjorde Signal at ligga för ett ankar. Kl. 6. Lyfte ankar och gick till segels i sällskap med

the Grayhound, och flere transport skjepp. Kl. $\frac{1}{2}$ 9. Kom till ankars under Staten Öen.

Septbr

1. Kl. 9. om morgonen gingo till segels. Kl. 11. Kommo till ankars mitt före Red Hook, hwarest Lord Howe låg med flere örlogs skjepp. Kl. 6. P.M. förtögde. Kl. 8. sände ut twenne patrull båtar.
Här woro altid 30. båtar ute hwarje natt hälften af hwilka lågo till ankars för om skjeppena; de öfriga patrullerade. Twenne Post Capitains eller öfwers-tar woro uti hwar sin armerade jagt, samt commenderade alla wagt båtarne.
2. Förde våra spiror och förråds stänger i land med mera som kunde förordsaka splintror, samt lagade till för en annan expedition. Wi togo besittning af Gouvernors Island, hwarest sattes hessisk wagt.
5. Sändes en flagg af Truce från *the Eagle* till New York. Emottogo något krut och kulor i från örlogs skjeppet *Rainbow*.
6. Tog vårt pligt-ankar tåg igenom archelie porten, och bände det fast wid pligt ankaret.
8. Kl. 11. om natten gjorde våra patrull båtar signal till allarm. Amiralen gjorde strax signal för alla skjeppsåtar at wara färdiga. Kl. inemot 12. gjordes signal om bord på amiral-skjeppet at allarmet war ogrundat, emedan allenast twenne af rebellernas wagt-båtar kommit för nära våra patruller; Den ena af dessa blev tagen.
9. Kl. 8. om morgonen, hördes en häftig canonade up åt Östra Roveret.
Denna canonad war utaf fienden uppå skjeppet *Rose*, som gådt up Östra Roveret nattetid. Capitaine Walles som commenderade detta skjeppet hölt ut och beswarade denna canonad med mycken ståndaktighet, så at om han ej haft lyckan at disencouragera fienden, hade skjeppet warit förloradt. Men emedlertid blef det giordt obrukeligt at gå till sjöss.
13. Kl. $\frac{1}{2}$ 4. Efter middagen lyfte ankar och gingo till segels i sällskap med örlogs-skjeppen *the Roebuck*, *Orphoeus*, *Caresford*. Seglade emellan Gouvernors Island och Long Island up Östra Roveret. Fienden höll en jämn eld ifrån gamla fästningen och sina öfriga batterier, utan at wi beswarade ett enda. Uti passerandet af dessa batterier, hade wi endast en man skuten samt ganska få blesserade, ehuru wi fingo många kulor igenom skjeppet, samt segel och tackling nog

skadade. Kl. 6. Kommo wi till ankars 6. mil up i Roveret, hwarest wi funno skeppet *Rose* till ankars.

Wid upgåendet uti Östra Roveret, blefwo wi befalte at ej låssa ett enda skått, lika som utaf föragt för fiendens eld; Men de hessiska trupperne sköt så mycket säkrare från sina batterier. Östra Roveret är formerad utaf Long Öen och York Öen, samt är ganska trångt, tills man kommit 6. engelska eller en swänsk mil upp.

14. Emot solenes nedergång hördes åtskilliga skott som förändrade sig till en häftig canonad. Kl. 7. fingo wi se fem skjepp som woro transport skjepp, hwilka kommo med canoner och nödiga requisita för en ny landning, hwilka ankrade här Kl. 8.

Då wi först hörde canonaden, gissades, at flere örlogs skjepp blifwit up-sändne, ehuru wi wore nog skjepp, at betäcka landningen. Andra gissade brännare som fienden skickat up, och at hessarna sköto på dem. Till slut fingo wi se fartyg, som wi fast än mörkt kunde känna från Örlogs skjepp, hälst den främsta war en brigg-brännare. Brännare ropades då på alla håll, alla stycken woro då färdiga, seglen låss, yxan wid tåget, luntor i brand, färdiga at ge fyr; men till all lycka hade en af våra slupar kommit nära nog, at präija dem, då de började ropa wänner, wänner, och sålunda förkoms en sak som kunnat hafwa ganska obehageliga påföljder. Oredan war så stor, at då officeraren sade det kan omöjiligen wara brännare, swarade matrosen at det war och twärt om. Åtskilliga sågo till och med draggarne på nåckarne. Dessa skjepp gingo friwilligt up Östra Roveret, ty Amiralen kunde ej tvinga transport skepp at passera batterier; De sköto kjäckt och förlorade ingen man.

15. Om morgonen Kl. 4. Lyfte ankar och kom till segels i sällskap med *Roebuck*, *Caresford*, *Orphoeus* och *Rose*. Kl. 6. lät gå pligt-ankaret, hwars tåg gick igenom ena archelie porten, ett musquette-skått från landet af York Öen, stack ut ett helt tåg under seglandet, då det war styft, lät gå det andra ankaret, började segel och windade oss mitt emellan båda ankarne. Wi lågo nu en tredjedels mil engelsk från fiendens bröstvärn, och ungefär två mil ifrån deras förskantsningar; Kl. 11. Började wi en häftig canonad med alla fem skjeppen, som drefwo fienden i från deras wärk. Denna canonad warade 57. minuter, då våra flata båtar woro updragne utan för oss; Så snart canonaden uphörde, landade trupperne 6. mil ifrån New York. Kl. 3. P.M. togo pligt-tåget in igenom klyset, samt windade up pligt-ankaret. Kl. 5. lyfte ankar samt seglade öfwer till andra landet eller Lång Öen.

Rebellerna trodde ej det wi skulle landa våra truppar så hastigt, ty de wiste intet wi hade stulit up de flata Båtarne nattetid, longs med Long Ön-landet. Båtarne woro dessutom betäckta uti en wik, hwarest de omöjligén kunde spionera dess rörelser. Våra truppar marcherade twärs öfwer York Ön, som är ungefär 2 ½ Engelsk mil, at derigenom afskåra retiraden för fienden till dess hufwud-armée, hwilken låg 9. mil från stället, hwarest wi landade. Här togos till fånga inemot 900. rebeller, som ej hunno retirera; Ett stort magazin bemäktigade sig våra truppar, hwarest i bland annat woro en anseelig quantitet af kläder, mjöl samt flere tusende pikar; Så snart rebellernas soldater woro flydda utur staden, hissade inwånarena engelsk flagg på fästningen; Då Lord Howe med en brigad landade, samt tog possession af staden. Wid denna canonad sköto wi om bord på *the Phoenix* med 21. canoner, 820. skått i 57. minuter.

Trenne skjepp *the Renoun*, *Repulse* och *Pearle* gingo upp i norra Roveret och ankrade ungefär mitt för oss uti det Östra. Fienden sände ned uppå dem fyra brännare med kjedjor hoplänkade två och två, hwilka brännare de lyckeligen undsluppo medelst boxerande af dem, men woro ändå nödsakade at kapa sina tåg.

17. Sysselsatte med transporterande af artilleriet samt cavalleriet med mera, ifrån Long Ön till York Ön.

Wid dessa landningar assisterade såwål transport som örlogs skeppena med folck. Uti hwar och en flat båt war en midshipman samt hwar femte en lieutenant, och hwar 15. commenderades utaf en capitain.

20. Togo om bord fyrahundrade 18. ⚔:Kulor från fiendens amunitions-hus. Windade upp det ena ankaret Kl. ½ 8. Lyfte ankar samt seglade Roveret neråt, Kl. 9. ankrade i Östra Roveret mitt för New York, hwarest woro twenne örlogs- med åtskilliga transport skjepp.
22. Kl. 1. om mårgonen sattes staden New York i brand utaf rebellerna på flera ställen. Giordes signal från Amiralen för alla skjepp at sända sina båtar med manskap till staden.

Uti New York woro ganska många rebeller, som hade tillstånd effter aflagd trohets ed till sin Konung, at wistas uti staden; men här syntes deras ära; ty så fort wi hunno släcka ena huset, war det andra satt uti brand. En af dem hade den djerfhét at hugga armen af en fattig qwinna, hwilken bar watten uti ett ämbare till sprutorna, men våra matrosér expedierade honom straxt, och hängdes han up med hälarne wid en krogskylt. Åtskilliga rebeller som funnos sysselsatte med påtändande af husen blefwo lefwande af dem kastade uti elden. Detta förfarande sagtade wäl deras nit; Men så war dock förstärkning utaf soldater till posterande nödigt, så wäl at hindra rebellernas som matrosernas raseri. Här togos ungefär etthundrade fångar under elds-wådan; samt dubbelt så många effteråt, hwilka utaf de bättre sinnade inne-

wånare utmärcktes. Emot middagen blef elden släckt, då ungefär en fjerdedel af staden war lagdt i aska. Rebellerernas ändamål war wäl at med husens itändande, sätta skjeppen i brand, hwilka lågo fast wid bryggan, men winden kastade sig från West till SO, som hindrade deras föremål. Åtskilliga hus woro upfyllda med eldfångda saker, och under bryggorna funnos promar fyllda med tjära och höfwelspån.

24. Kl. 1. P.M. Seglade örlogsskeppen *Roebuck*, Tatar [*Tartar*], *Emerald* och bombskeppet *Carcass*, och lade sig för Powlers Hook, hwilket af fienden straxt lemnades. Kl. 4 landade trupperna. Kl. 6. lyfte wi ankar och seglade till Bedlows Öen, hwarest wi ankrade Kl. 7., och förtögte. Här låg Amiralen Howe med åtskilliga örlogs och transport skjepp.
26. Seglade örlogsskeppen *Eagle*. Vice Amiralen Lord How samt *Bristol*, Vice Amiralen Lord Shouldham ett stycke upp norra Roveret och ankrade mitt för staden.
27. Seglade örlogsskeppen *Preston*, Comodor Hotham, och *Chatham*, Sir Peter Parker, och togo sina stationer ackter om amiralerna.
28. Lyfte wi ankar och seglade up norra Roveret samt ankrade mitt för staden.
29. Sände i land at afhämta förråds stänger och rår, hwilka wi wid upgåendet till Östra Roveret skickade i land.

Octobr.

1. Completerade constapelens upbörd, samt togo inn wattn och wed, för öfrigt lagade oss till en ny expedition.
3. Kl. 7. A.M. Dog matrosen Patrick Maloyd, som begrofs Kl. 8. — Kl. 10. Windade upp ena ankaret, hissade våra båtar inn och giorde skjeppet klart till action. Kl. 11. Lyfte ankar och gingo till segels i sällskap med *Roebuck* 44. canoner en skonare och twenne jagter norra Roveret upp. Kl. $\frac{1}{2}$ 2. P.M. Kastade winden sig, sålunda woro nödsakade at ankra wid pass 10. mil up i Roveret, och 9. mil ifrån deras chevaux de frizes, hwarest fregatterne *Repulse*, *Pearl* och *Tartar* lågo till ankars.

Wi woro destinerade at gå upp Norra Roveret ofwanföre fästningarne Lee och Waschington; emellan hwilka fästningar fienden sänckt tjugusju skjepp utom chevaux de frizes sedan wi sista gången passerat dem. Wi hade fådt en karl, som kallade sig lots och hade warit med wid sänckningen af alt

detta, samt sade sig weta hwarest där war passage. Så snart wi passerat dessa farligheter, war en attaque ärnad på fästningen Waschington, och wi skulle då afskära all communication begge landen emellan, ty fienden hade utom galärer några och sextio jagter och en mängd af båtar. Deras armée låg sålunda hälften på wardera sidan af Roveret.

8. Togo vårt pligt tåg igenom archelie porten och bände till pligt ankaret, samt gjorde klart skepp.

Kl. 8. P.M. passerade en båt med flagg af Truce till Lord How, som gick tillbakars Kl. 5.

9. Liten wind SW. wackert wäder. Kl. $\frac{1}{2}$ 8. Lyfte ankar och geck till segels i sällskap med *Roebuck*, *Tartar*, en skonare och twenne jagter. Kl. $\frac{3}{4}$ till 8. började rebellerna med en häftig canonad och bombers kastande från båda sidor, $\frac{1}{4}$ till 10. hade wi passerat deras sänkta Skepp. Kl. $\frac{1}{2}$ 10. började deras canonade på de andra fartygen, sedan de ej räckte oss. Uti passerandet af dessa batterier och fästningar, förlorade wi endast en midshipman och fem matroser, samt tolf sårade. Vår mesans mast och stång aldeles fördärfwade; Storstaget med flera öfwer och under want, sönder skutna, ganska mycket löpande tågwärke, och mäst alla seglena i trasor; våra förrådstänger, rår och båtar aldeles fördärfwade. Wi fingo 24. kulor igenom sjelfwa skräfwet. Så snart wi passerat fiendens sängta skepp, började wi jaga deras galärer, två af dem, tillika med en skonare och två jagter seglade rätt på land. Wi ankrade tillika med de öfriga fartygen mitt före dem, och sköto twenne lag med våra canoner, at drifwa fienden bårt, sedan sände båtar med cablar som giordes fast wid våra prisar, hwilka wi windade af grund. Kl. 4. P.M. Lyfte ankar och seglade till Tappan Bay, hwarest wi ankrade. Kl. 5. begrofwos the döda, och började reparera våra skador.

Den lotsen wi hade styrde först midt uti canalen, men då wi kommo nära de sänkta skeppen, kom han willrådig ackter ut och berättade det hans märcken woro borttagne; Sålunda måste wi försöka den vägen wi kommo ned sidst, hwilket lyckades. Ifrån sjelfwa fästningarne sköto de endast efter våra master och segel, men ifrån batterierna, som woro just wid wattrbrynen under fästningarne, sigtades uppå sjelfwa skräfwet. Hade wi hafwit en frisk wind, borde wi på några minuter passeradt dessa farligheter, men i det stället stillnade det utaf, at wi måste uthärda fiendens eld uti $1\frac{1}{2}$ timma, utan at skjuta ett enda skått.

från d. 10. till 17. Sysslosatta med reparerande af våra skador. Här brände wi upp skonaren, samt de twenne jagter wi tagit.

Fienden hade här i Roveret flere galärer och brännare, hwarföre den strängaste bewakning war af nöden. Ibland andra inventioner at afhålla brännare sattes om nätterna swåra bommar ut ifrån sidan af skeppet, horisontelt och ungefär två alnar från wattenbrynen trenne på hwar sida, och en rätt förut. Dessa bommar hade en cause¹ på yttra ändan hwarigenom skars en swår tråss som haltes styf; och kunde intet fartyg komma om bord, förrän wi lyfte upp dessa bommar.

18. Kl. 9. A.M. Lyfte ankar och seglade några mil längre upp, i sällskap med *the Roebuck*, *Tartar*, skonaren *Tryall*, båda galererna samt båda jagterna, och ankrade Kl. $\frac{1}{2}$ 1.
22. Lyfte ankar i sällskap som förr och seglade ned till Tarry Toun, hwarest wi ankrade.
25. Kl. 11. A.M. Sände fregatten *Tartar* och skonaren *Tryall* 10. mil neder åt Roveret. Stillnade utaf, skickade våra båtar at boxera fregatten. Efftermiddagen tjock dimma. Kl. 6. återkommo våra båtar, en af dem jagades af sex whale båtar innemot skjeppet.
26. 27. Hörde åtskilliga canon skått, samt salfwer af mousquetteri på Östra Landet.
29. Giorde skonaren *Tryall* signal at de sågo engelska trupperna. Sågo ett partie rebeller sysslosatte at föra bårt gods från Tarry Toun, hwarföre wi sköto några 18. $\mathcal{W}$. kulor åt dem, men som distancen war nog lång, skickade wi båda galererna med båtar tätt i land, och sålunda drefwo dem ifrån sitt arbete.

Här kommo dageligen amerikaner om bord, som berättade oss, huru deras rebelliska bröder hade lidit ett ganska stort nederlag wid White Plains eller wita slätten, samt at flere tusende af rebellernas soldater gådt hem, sedan de dels kastadt sina gewär i sjön, dels gifwit eller såldt bort dem. Ingen dag war at icke dessa royalister bragte en hoper gewär med sig, men de flästa dugde till intet, och woro knapt twenne lika hwarandra. Åtskilliga americaner som warit fångar för trohet emot deras Konung, kommo äfwen om bord, och berättade det flere hundra wid detta tillfället sluppit sitt fängelse, hwaraf en del hunnit engelska arméen, de öfriga lågo giömnda i skogarne, samt passade på tillfälle at komma undan. Men at de flästa blifwit bårtförda med den flyende arméen. Wi hade äfwen besök af twenne spioner, men hwilka blefwo igenkända af sina landsmän.

¹ Cause = Kaus, En järnring med utböjda kanter. Ekbohrn, C. M., Nautisk ordbok, s. 88.

Novembr.

6. Sågo åtskilliga jagter och båtar som seglade Roveret uppföre, längs med Jerseylandet. Sköto åtskilliga 18 H :skått effter dem. Sände skonaren, en galér och en jagt tillika med våra båtar at jaga dem, men de styrde rätt i land; här hade fienden uppkastadt bröstvärn, bakom hwilka de låg och sköto på oss; skonaren, galeren och jagten ankrade tätt wid landet, samt började en häftig canonad; så wäl som de i båtarne höllo en jämn eld; men innan wi hunno drifwa dem ifrån sina bröstvärn för at kunna afhämta deras fartyg, kom natten uppå, då wi woro nödsakade at lämna dem med förlust af en man, samt en sårad.

7. Ankom fregatten *Pearl* och ankrade här.

De berättade oss huru de engelska trupperna från den 12. till den 19. October drifwit rebellernas armée 25. mil in i landet, samt at General Waschinton den 1. October om natten giordt en artig retirade öfwer Croton Revier, ungefär sex mil ofwan för oss. Äfwen at fästningen Waschington hörde ännu rebellerna till och at General How tänkte med stärm bemäktiga sig honom.

10. Kl. 2. P.M. Sände en af jakterna ner till arméen samt Kl. 6. båda galererna och våra båtar, mot midnatten kommo våra fartyg tillbaka.

Wi fingo nu förfriskning som wi förut warit nödgade att stjåla om nattetid från land. Våra fartyg woro dageligen emploierade at assistera arméen, som war ganska mycket sysslosatte med preparationer till stormande af fästningen Waschington. Några och trettio flata båtar passerade nattetid de sänckta skjebben och kommo den 14. om mårgonen till arméen. Den 16. Novembr. stormades fästningen på fyra sidor. Första attacken af General Kniphousen med hessare och waldeckare. Andra attacken af lord Cornwallis med första och andra battaillon af lätta infanteriet, twänne battailloner af Gardiet, Första och andra Regementernes Grenadierer och trettionde tredje Regementet. Tredje attacken af Öfwersteliut. Stirling med Fyrationde Andra Regementet och twenne battailloner af Andra Brigaden. Fjerde attacken af Lord Percy med en brigade engelska och en brigade hessiska trupper. Här distinguerade sig i synnerhet de hessiska under General Kniphausen, de woro obligerade at kasta musquetten på ryggen och klänga sig uppföre ett högt bärg, hwarest fienden fällt trän samt skjöto ganska ifrigt på dem. Därnest distinguerade sig Gardiet som under en häftig eld marcherade på sin fiende utan at låssa ett skått. Sedan rebellerna woro drefna in uti fästningen, och sedan de sprungit twenne minor, tigde de om pardon, och gáfwo sig fångna.

17. Sände en galere och twenne jagter med en del af våra båtar ned till lägret.

Helt sent om natten embarquerade Lord Cornwallis med Första och Andra battaillon af Lätta Infanteriet, twenne compagnier Jägare, twenne battailloner engelska, och twenne dito hessiska Grenadierer, twenne battailloner af Gardiet, samt Trettionde tredje och Fyrationde andra Regementerna, de landade bittida om morgonen sju mil eng: ofwanföre fästningen Lee; samt anstalte sin marche direct åt fästningen. Lord Cornwallis, kom så oförväntat öfwer rebellerna, at han war tätt wid fästningen, innan han observerades af fienden, som utan motstånd lämnade både fästning och baggage samt togo till hälarne.

26. Seglade *Roebuck* och en af jagterna ned till New York.

Decembr.

1. Kom fregatten *Pearl* med ett transport skepp up till oss och ankrade.
3. Sände våra båtar at jaga en jagt som de bemäcktigade sig, hon war lastad med wed. Efter middagen seglade transport skeppet som tagit in watn från rebellernas magasin tillika med skonaren *Tryall*.
8. Kl. 9. A.M. Lyfte ankar tillika med fregatten *Tartar*, och våra små fartyg, samt seglade Roveret utföre. Kl. 2. P.M. kommo till ankars tätt wid de sänkta skeppen.

Wi sonderade nu passagen emellan dessa sänkta fartyg och chevaux des frizes, samt funno ingen annan än den wi gädt, och den war ej bredare än ett skepps längd. Under båda fästningarne lågo transport skepp, som togo amunition med mera utur fiendens magasin. Fästningen Lee förstördes aldeles; Men uti fästningen Waschington, som nu kallas Kniphausen, war hessisk garnizon.

11. Lyfte ankar och seglade ner till New York hwarest wi ankrade Kl. $\frac{1}{2}$ 8. P.M.
12. Tacklade utaf vår mesansmast, lyfte honom utur skeppet och förde honom i land.
21. Satte inn en ny mesans-mast samt stång.

Sedan wi båda fådt Lord Hows tillstånd at lemna skeppet *Phoenix*, samt Lord Shouldhams tillstånd, at gå med honom hem uti *Bristol*, flytte wi i land, hwarest båda amiralerna, och General How, samt Gouverneur Tryon, bewiste oss ganska mycken höflighet.

SJÖHISTORISKA SAMFUNDETS STYRELSE.

Ledamöter av Samfun- dets råd	{	f. Stadsarkivarien, Fil. dr. Arne Forssell, Stockholm, ordförande, Kommendör Erik Öberg, Stockholm, vice ordförande, Arkivarien J. M. Fahlström, Stockholm, sekreterare, redaktör för samfundets skriftserie, Kamrer Fritz Englund, Stockholm, skattmästare, f. Riksantikvarien, Professor Martin Olsson, Stockholm, Förste hovmarskalken, Konteramiral Erik Wetter, Stockholm,
-------------------------------------	---	---

Preceptorn, Fil. dr. Oscar Bjurling, Lund,
Förste aktuarien Helmer Eneborg, Lidingö,
Kommendörkapten Georg Hafström, Saltsjöbaden,
Direktör Herman Hoogland, Stockholm,
Professor Torvald Höjer, Djursholm,
Kanslirådet Åke Kromnow, Stockholm,
Kommendör Daniel Landquist, Stockholm,
Direktör Erik Larsson, Hälsingborg
Kommendören, Greve J. G. Oxenstierna, Stockholm,
Professor Hans Pettersson, Göteborg,
Studierektor Per O. S. Sandberg, Stockholm,
Rektorn, Fil. dr. Åke Stille, Nässjö,
Landsarkivarien, Fil. dr. Robert Swedlund, Göteborg,
Styresmannen för Sjöfartsmuseet i Göteborg, Kapten Olof
Traung,
Förste arkivarien Einar Waern, Stockholm,
Arkivrådet, Fil. dr. Einar Wendt, Stockholm.

Innehåll

Wilhelm Odelberg, Två svenskar under Union Jack	3
---	---

UPPSALA OCH STOCKHOLM
ALMQVIST & WIKSELLS BOKTR. AB
(I DISTRIBUTION)

Pris 10 Kronor